

Oponentský posudek bakalářské práce

Michaela Bešťáková: Pohřební ritus mladohradištního období v jižních Čechách. Archeologický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2014.

Předložená bakalářská práce má značný rozsah, 110 číslovaných stran, velmi podrobný katalog lokalit a nálezů, obrazové přílohy, tabulky a grafy.

Práce se zabývá pohřebním ritem mladohradištního období, se zaměřením na oblast jižních Čech. Celkově práce shrnuje veškeré z literatury dostupné poznatky k tomuto období, poznatky o pohřebním ritu a soupis pohřebišť s antropologicko-kulturními analýzami. Obsahově je práce velmi přehledně rozdělena na 13 kapitol vždy s několika podkapitolami.

V prvních třech kapitolách jsou uvedeny cíle bakalářské práce, je popsána struktura práce a použité metody. Další, čtvrtá kapitola je věnována periodizaci raného středověku tak, jak postupně vznikala a tak, jak se dnes používá, s ohledem na drobné odchylky na Moravě a na Slovensku. Následující pátá kapitola je rozdělena na řadu podkapitol, které se týkají především terminologie – velmi podrobně jsou zde popsány termíny pohřeb, hrob, mohyla, mohylník, biritualita, výbava a milodary. V kapitole pohřební ritus v archeologickém kontextu je popsán pohřební ritus mladohradištního období, kterým se práce zabývá a základní dělení pohřebišť. Autorka si všímá i detailů, jako je označení hrobů, úprava hrobové jámy, polohy pohřbů a jejich výbavy, u výbavy pak rozdělení na keramiku, šperky, militaria a materiálu, ze kterého jsou předměty vyrobené – kovy, sklo, jantar, polodrahokamy, organický materiál. V závěru této kapitoly se okrajově zmiňuje o christianizaci v Evropě.

Po tomto exkurzu se autorka již věnuje jižním Čechám v období mladší doby hradištní. Přírodní podmínky, kam zařadila geologii, pedologii, klima a hydrologii nebo vegetaci, je zpracována velmi podrobně. Kapitola o výzkumech v jižních Čechách začíná nejstarším archeologickým bádáním v 19. století až po současnost a zmiňuje nejvýznamnější archeology – Bedřicha Dubského, Rudolfa Turka, Michala Lutovského, Bořivoje Nechvátala a řadu dalších, kteří přispěli k poznání jižních Čech v raném středověku. Soupis pohřebišť a nálezů je pak rozčleněn jednak podle abecedy a jednak podle výzkumů a doby, kdy byly výzkumy prováděny, neboť na tomto faktu závisí kvalita a vypovídací schopnosti popisovaných souborů. V soupisu pohřebišť se nachází 36 doposud z literatury známých lokalit, u každého pohřebiště jsou popsány dostupné nálezové okolnosti a časové zařazení lokality.

Velkou pozornost věnovala autorka pohřebišti v Radomyšli, Doudlebech, Milevsku a Netolicích - všechna tato pohřebišť byla zkoumána a v literatuře publikována v poslední době. Přínosným je pak soupis lokalit se spornými nálezy, z nichž je největší pozornost věnována Chýnovu a Srní.

V závěrečné kapitole autorka správně upozornila na některá úskalí práce, neboť se jedná o soupis a popis stavu jednotlivých archeologických výzkumů na sledovaném území jižních Čech. Přesto však se na základě této práce pokusila o velmi podrobné zobecnění pohřebního ritu v mladší době hradištní v jižních Čechách. Následující grafy a tabulky zpřehledňují jednotlivé lokality a nálezy.

Literatura k této problematice uvedená a použitá v práci je dostatečně obsáhlá a obsahuje základní a nejdůležitější texty. Práce je doplněna obrazovými přílohami s 69 číslovanými obrázky a katalogem lokalit a nálezů s velmi podrobným popisem na CD.

V případě rozšíření práce v budoucnosti bych doporučovala práci rozšířit o některá etnologická pozorování a další písemné prameny. Z práce také vyplývá, že autorka měla možnost se seznámit s jednotlivými nálezy pouze z dostupné literatury, muzejních databází a sbírek. Proto bych doporučila podrobně projít jednotlivé nálezy a v rozšířené práci použít obrazovou dokumentaci vlastní. V textu se občas vyskytnou i drobné chyby, nikoliv však gramatické, ale spíše překlepy ve slovech.

Celkově lze konstatovat, že autorka velmi dobře zvládla zadání bakalářské práce a zpracovala ji velmi podrobně. Shrnuje veškeré v literatuře dostupné poznatky o pohřebním ritu v mladší době hradištní nejenom v jižních Čechách. Velmi správně pak upozornila na některé sporné nálezy. Soupis lokalit je vyčerpávající. Práce je i logicky strukturována, v textu jsou vhodně použité grafy, tabulky a obrázky.

Posuzovanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

V Českých Budějovicích 2. 6. 2014

Mgr. Zuzana Thomová